

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 13ο Τριμελές

Αποτελούμενο από τους: Νικόλαο Διακονικολάου, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Ανδριανή Πασσά και Αγγελική Λαϊνιώτη (εισηγήτρια), Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα την Παναγιώτα Αραούζου, δικαστική υπάλληλο,

συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 11 Δεκεμβρίου 2012, για να δικάσει την από 6 Μαΐου 2012 (αριθ. καταχ. ΠΡ 1677/7.6.2012) προσφυγή,

τ η ς: ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Ακαδημίας αριθ. 57) και για την οποία παραστάθηκε ο δικηγόρος Γεώργιος Καρύδης.

κ α τ ά τ η ς : ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, που εδρεύει στην Αθήνα και για την οποία παραστάθηκε ο δικηγόρος Βασίλειος Τουντόπουλος.

Το Δικαστήριο, συνήλθε σε διάσκεψη, αφού

μ ε λ έ τ η σ ε τη δικογραφία και

σ κ έ φ τ η κ ε σύμφωνα με το νόμο.

Η κρίση του είναι η εξής:

1.Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή, για την οποία καταβλήθηκε το προβλεπόμενο παράβολο (βλ. τα με αριθμούς 1248828, 1248829, 1248830, 1248831 και 1248832/7.6.2012 ειδικά έντυπα παραβόλου), παραδεκτώς επιδιώκεται η ακύρωση της 530/VI/2011 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία, αφού διαπιστώθηκε ότι η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία υπέπεσε στην παράβαση της πρόωρης πραγματοποίησης συγκέντρωσης του άρθρου 9 παρ. 1 του ν. 3959/2011 (πρώην άρθρου 4ε παρ. 1 του ν. 703/1977), επιβλήθηκε σε βάρος της πρόστιμο τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

2.Επειδή, στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 4 του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995 (φεκ. 43 Α'), ορίζονται τα εξής: «1. Η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει καθεαυτή στις απαγορεύσεις του άρθρου 1 παρ. 1 και του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. 2. Συγκέντρωση πραγματοποιείται: α) όταν συγχωνεύονται με κάθε τρόπο δύο ή περισσότερες προηγουμένως ανεξάρτητες επιχειρήσεις, β) όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, με αγορά συμμετοχών στο κεφάλαιο ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων. 3. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, και ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπτίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης. 4. Ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, που: α) είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή β) χωρίς να είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές.». Περαιτέρω, στο άρθρο 4β του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995, ορίζονται τα εξής: «1. Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης όταν ...». Περαιτέρω, στις παρ. 1 έως 4 του άρθρου 4ε του ν. 703/1977 (το άρθρο αυτό είχε προστεθεί ως άρθρο 4δ, με το άρθρο 2 του ν. 1934/1991, και αντικαταστάθηκε, μετά την αναρίθμησή του ως άρθρου 4ε, με την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995) ορί-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

ζονται τα εξής: «1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου απαγορεύεται η πραγματοποίηση της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας από τις αποφάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4δ παράγραφοι 2, 3, 4, 5, 6 και 7. Η παραπάνω απαγόρευση ισχύει και για τις συγκεντρώσεις που, ενώ έπρεπε, δεν γνωστοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4β παρ. 1. Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει πρόστιμο ύψους μέχρι δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4στ. 2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν παρακωλύουν την πραγματοποίηση δημόσιας προσφοράς αγοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση, στα πλαίσια χρηματιστηριακών συναλλαγών, συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο μιας επιχείρησης, εφόσον οι πράξεις αυτές έχουν γνωστοποιηθεί στην αρμόδια για τον ανταγωνισμό υπηρεσία μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 4β παρ. 1 και υπό τον όρο ότι ο αποκτών δεν ασκεί τα δικαιώματα ψήφου που συνδέονται με τους συγκεκριμένους τίτλους ή τα ασκεί μόνο για να διατηρήσει την πλήρη αξία της επένδυσής του και βάσει ειδικής άδειας, η οποία παρέχεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού βάσει της παρ. 3 του παρόντος άρθρου. 3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, ύστερα από αίτηση, να επιτρέψει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης, ή σε βάρος τρίτου. ...». Εξάλλου, στο άρθρο 9 του ν. 3959/2011 (φεκ. 93 Α΄) ορίζονται τα εξής: «1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3, απαγορεύεται η πραγματοποίηση της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας από τις αποφάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 6 του άρθρου 8. ... Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της απαγόρευσης αυτής, επιβάλλεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε όσους υπέχουν την υποχρέωση γνωστοποίησης κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 6, πρόστιμο τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10. Κατά την επιμέ-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

ρηση του προστίμου λαμβάνονται ιδίως υπόψη η οικονομική ισχύς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, ο αριθμός των επηρεαζόμενων από τη συγκέντρωση σχετικών αγορών και οι συνθήκες του ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές, καθώς και τα εκτιμώμενα αποτελέσματα στον ανταγωνισμό από τη συγκέντρωση. 2. ... 3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, ύστερα από αίτηση, να επιτρέψει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης ή σε βάρος τρίτου. ... Η άδεια παρέκκλισης μπορεί να ζητείται και να παρέχεται οποτεδήποτε, είτε πριν από τη γνωστοποίηση είτε μετά τη συναλλαγή. Η απόφαση που επιτρέπει την παρέκκλιση, μπορεί να ανακληθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 14 του άρθρου 8». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 4064/89, συγκέντρωση πραγματοποιείται εφόσον συγχωνεύονται δύο ή περισσότερες προηγουμένως ανεξάρτητες επιχειρήσεις ή εφόσον ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση ή περισσότερες αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, με αγορά συμμετοχών στο κεφάλαιο ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων, ενώ - όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου- ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα, και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών περιστάσεων, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας μίας επιχείρησης.

3. Επειδή, με τις πιο πάνω διατάξεις του ν. 703/1977, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο μετά την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2296/1995, καθιερώθηκε γενικό και αντικειμενικό σύστημα προληπτικού ελέγχου ορισμένων συγκεντρώσεων επιχειρήσεων, ο οποίος διενεργείται πριν από την πραγματοποίησή τους. Στον προληπτικό αυτόν έλεγχο υπόκεινται μόνο οι συγκεντρώσεις που καταλαμβάνονται από τη ρύθμιση του άρθρου 4β, οπότε στις περιπτώσεις αυτές η συγκέντρωση πρέπει να γνωστο-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

ποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, προκειμένου η τελευταία, ασκώντας τον πιο πάνω προληπτικό έλεγχο, να κρίνει αν η συγκέντρωση περιορίζει ή μη σημαντικά τον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, οι πιο πάνω διατάξεις ρητώς απαγορεύουν την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης προτού εκδοθεί απόφαση κατά τις παρ. 2 έως και 7 του άρθρου 4δ (άρθρο 4ε παρ. 1). Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 3 παρ. 1 και 3 του Κανονισμού 4064/89, οι οποίες είναι ταυτόσημες με αυτές των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 4 του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995, μια συγκέντρωση υλοποιείται όταν επέρχεται μεταβολή στον έλεγχο, με συνέπεια να καθίσταται δυνατή η άσκηση καθοριστικής επιρροής επί της δραστηριότητας της οικείας επιχείρησης, δηλαδή αρκεί η από τυπική άποψη απόκτηση του ελέγχου και όχι η πραγματική άσκηση τέτοιου ελέγχου. Και τούτο γιατί κατά τον προσδιορισμό της έννοιας της συγκέντρωσης από τον Κανονισμό αυτόν ορίζεται σαφώς ότι ο έλεγχος παρέχει την δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού μάλλον παρά την πραγματική άσκηση του εν λόγω επηρεασμού (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου -τρίτο τμήμα- της 12ης Δεκεμβρίου 2012, υπόθεση T-332/09, Electrabel Βελγίου κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψη 189).

4. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής Ανταγωνισμού διενεργήθηκε αυτεπάγγελτος έλεγχος για την πρόωρη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση ελέγχου επί της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ» (εφεξής «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ») από την εταιρεία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.» (εφεξής «ΝΕΟ ΘΕΜΑ»), κατά παράβαση των διατάξεων του αρθ. 4ε παρ. 1 του ν. 703/1977. Για τη συγκέντρωση αυτή η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 503/VI/2010 απόφασή της, με την οποία, αφού εξέτασε την 3622/10.6.2010 γνωστοποίηση συγκέντρωσης, σύμφωνα με τα άρθρα 4β του ν. 703/1977 και 3 παρ. 7 (α) του ν. 3592/2007, ενέκρινε τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, με την αιτιολογία ότι αυτή δεν φαίνεται ότι έχει τη δυνατότητα να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές

Αριθμός απόφασης: 390/2013

και επιπρόσθετα ότι δεν διαπιστώνεται κατοχή δεσπόζουσας θέσης πριν ή μετά τη συγκέντρωση. Πριν από τη συγκέντρωση η «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» ελεγχόταν αποκλειστικά από την εταιρεία «ΠΗΓΑΣΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής «ΠΗΓΑΣΟΣ»), η οποία κατείχε ποσοστό [...] % του μετοχικού κεφαλαίου και συγκεκριμένα [...] μετοχές επί συνόλου 600 μετοχών. Το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας κατείχαν ο Θεμιστοκλής Αναστασιάδης ([...] μετοχές και ποσοστό [...] %) και ο Αναστάσιος Καραμήτσος ([...] μετοχές και ποσοστό [...] %). Ακολούθως, με το 18120/28.5.2010 συμβόλαιο μεταβίβασης ονομαστικών μετοχών της συμ/φου Αθηνών [...], που υπογράφηκε μεταξύ των εταιρειών «ΠΗΓΑΣΟΣ» και «ΝΕΟ ΘΕΜΑ», η πρώτη μεταβίβασε και παρέδωσε στη δεύτερη το σύνολο των μετοχών της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» που κατείχε. Έτσι, μετά τη μεταβίβαση αυτήν, η μετοχική σύνθεση της τελευταίας αυτής εταιρείας είχε ως εξής: α) «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» [...] μετοχές και ποσοστό [...] %, β) Θεμιστοκλής Αναστασιάδης [...] μετοχές και ποσοστό [...] % και γ) Αναστάσιος Καραμήτσος [...] μετοχές και ποσοστό [...] %. Στο προαναφερόμενο συμβόλαιο μεταβίβασης των μετοχών η πωλήτρια εταιρεία δήλωσε ρητά και ανεπιφύλακτα ότι: α) εκχωρεί στην αγοράστρια τα κάθε είδους δικαιώματά της που απορρέουν από τις μεταβιβαζόμενες μετοχές και τις συναφείς αξιώσεις και τις ενστάσεις της που πηγάζουν από τις μετοχές, καθώς και όσα δικαιώματα έχουν γεννηθεί στο παρελθόν από τις μετοχές αυτές και δεν ασκήθηκαν, β) αποξενούται από κάθε γενικά τίτλο και δικαίωμα κυριότητας, νομής και κατοχής των μετοχών αυτών και αναγνωρίζει την αγοράστρια τέλεια κυρία, νομέα και κάτοχο αυτών, δυνάμειν εφεξής να διακατέχει, νέμεται και διαθέτει αυτές όπως θέλει κατά πλήρες και απόλυτο δικαίωμα ιδιοκτησίας (βλ. σελ. 22). Επίσης, η αγοράστρια εταιρεία δήλωσε στο ίδιο συμβόλαιο, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/1977, ότι, έως την έγκριση (προφανώς της συγκέντρωσης), δεν θα ασκήσει το δικαίωμα ψήφου των μεταβιβαζόμενων μετοχών (βλ. σελ. 23). Η αγοράστρια εταιρεία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» συστάθηκε στις 27/4/2010 με μετοχικό κεφάλαιο 60.000 ευρώ διαιρούμενο σε 600 μετοχές των 100 ευρώ από τις οποίες : α) στο Θεμιστοκλή Αναστασιάδη ανήκουν [...] μετοχές και ποσοστό [...] % και β) στον Αναστάσιο Καραμήτσο ανήκουν [...] μετοχές και ποσοστό [...] %. Μετά τη συγκέντρωση η

Αριθμός απόφασης: 390/2013

«ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» ελέγχεται από κοινού από τα προαναφερόμενα φυσικά πρόσωπα μέσω της εταιρείας «ΝΕΟ ΘΕΜΑ». Περαιτέρω, η Επιτροπή, αφού εξέτασε τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και μετά την ακροαματική διαδικασία ενώπιόν της, κατά την οποία εξετάστηκε ο μάρτυρας της εταιρείας «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» [...], έκρινε, καταρχάς, ότι συνέτρεχε η πρόωγη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, καθόσον προέκυψε η μόνιμη μεταβολή του ελέγχου της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» με την απόκτηση κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας, νομής και κατοχής από την εταιρεία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» του παραπάνω ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Σχετικώς, η Επιτροπή δέχεται ότι ως έλεγχος της εταιρείας-στόχου νοείται η δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας της τελευταίας, χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι ασκείται πράγματι ο καθοριστικός επηρεασμός ή ότι θα ασκηθεί στο μέλλον. Περαιτέρω, σύμφωνα με το σκεπτικό της Επιτροπής, η βασική προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης της πρόωρης πραγματοποίησης της συγκέντρωσης είναι να έχει συντελεστεί από την πωλήτρια εταιρεία η μεταβίβαση του ελέγχου της εταιρείας-στόχου στην αγοράστρια, σε χρόνο πριν από την έγκριση της συγκέντρωσης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, όπως συνέτρεχε στην προκείμενη περίπτωση αφού η μεταβίβαση των μετοχών, με την οποία μεταβλήθηκε κατά μόνιμο τρόπο ο έλεγχος επί της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ», έλαβε χώρα στις 28/5/2010 ενώ η έγκριση της συγκέντρωσης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού έγινε στις 27/7/2010. Κατόπιν αυτών, η Επιτροπή δέχθηκε ότι η δυνατότητα άσκησης του ελέγχου ήταν επαρκής για τη στοιχειοθέτηση της επίμαχης παράβασης και ότι δεν απαιτείται η πραγματική άσκηση από την αγοράστρια του δικαιώματος του ελέγχου. Αναφορικά, εξάλλου, με την προαναφερόμενη δήλωση-δέσμευση της αγοράστριας, που περιλαμβάνεται στο συμβόλαιο αγοράς των μετοχών και σύμφωνα με την οποία η τελευταία δεν θα ασκήσει το δικαίωμα ψήφου των μεταβιβαζόμενων μετοχών έως την έγκριση της συγκέντρωσης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, η Επιτροπή δέχθηκε ότι αυτή δεν συνιστά ρήτρα ή όρο μη υλοποίησης της δικαιοπραξίας και ότι δεν επιφέρει έννομες συνέπειες, καθόσον η πωλήτρια είχε αποστερηθεί από τις μετοχές της και δεν μπορούσε να ασκήσει τα δικαιώματα ψήφου και, επομένως, είχε οριστι-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

κά μεταβιβαστεί στην αγοράστρια η δυνατότητα άσκησης ελέγχου επί της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ», σε χρόνο (28/5/2010) πριν από την έγκριση της συγκέντρωσης που έγινε με την 503/VI/27.7.2010 απόφαση της Επιτροπής. Περαιτέρω, η Επιτροπή έκρινε ότι, ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η σχετική δήλωση δέσμευε την αγοράστρια, και πάλι είχε συντελεστεί η οριστική μεταβίβαση του ελέγχου στην εταιρεία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ», που ελέγχεται από τα παραπάνω φυσικά πρόσωπα (Θ. Αναστασιάδη και Αν. Καραμήτσο), δεδομένου ότι η μη άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου για το μεταβιβαζόμενο ποσοστό του [...]%-είτε από τη δεσμευόμενη από τη δήλωση αγοράστρια εταιρεία είτε από την πωλήτρια εταιρεία που δεν κατείχε πλέον τις μετοχές που μεταβιβάστηκαν- επέτρεπε τον έλεγχο της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» από τα παραπάνω δύο φυσικά πρόσωπα που κατείχαν, κατά τα προαναφερόμενα, ποσοστό [...]% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας αυτής. Από τα παραπάνω προέκυπτε, κατά την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ότι ελλείπει ειδικής συμφωνίας μετόχων, τα παραπάνω δύο φυσικά πρόσωπα, που είχαν από κοινού τον έλεγχο της εταιρείας «ΝΕΟ ΘΕΜΑ», είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν καθοριστική επίδραση στα στρατηγικά εμπορικά ζητήματα της «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ», αφού ήλεγχαν τουλάχιστον το 20% της Γενικής Συνέλευσης και τα 2/3 του Διοικητικού Συμβουλίου. Και τούτο ανεξάρτητα από το αν η δυνατότητα αυτή ασκήθηκε. Έτσι, η Επιτροπή απέρριψε ως αβάσιμο τον ισχυρισμό της αγοράστριας εταιρείας περί του ότι η «αδρανοποίηση» των δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούσε στις πωληθείσες μετοχές δεν συνεπάγεται δυνατότητα άσκησης ελέγχου εκ μέρους των δύο φυσικών προσώπων που κατείχαν το [...]% του μετοχικού κεφαλαίου, με την αιτιολογία ότι, αν η «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» παρίστατο στη Γενική Συνέλευση χωρίς άσκηση δικαιωμάτων ψήφου, τούτο θα συνεπαγόταν τη δυνατότητά της να ασκεί τον έλεγχο επί της «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ», αφού θα μπορούσε να εμποδίσει τη λήψη αποφάσεων στρατηγικής σημασίας, με αποτέλεσμα την άσκηση αποκλειστικού ελέγχου επ' αυτής. Εξάλλου, η Επιτροπή δέχθηκε ότι πληρούται και η προϋπόθεση της υπαιτιότητας για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης, λαμβανομένου κυρίως υπόψη ότι άγνοια του νομικού πλαισίου του ανταγωνισμού δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Κατ' ακολουθία τούτων, η Επιτροπή, αφού έκρινε ότι στοιχειοθε-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

τείται η παράβαση του άρθρου 4ε παρ. 1 εδάφ. γ' του ν. 703/1977, ακολούθως επέβαλε σε βάρος της προσφεύγουσας το κατώτατο προβλεπόμενο πρόστιμο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη για την επιμέτρηση του προστίμου τέσσερις (4) ελαφρυντικές περιστάσεις και ειδικότερα: α) τη μικρή διάρκεια της παράβασης (από 28/5/2010 έως 27/7/2010), β) το γεγονός ότι η υπόθεση ήταν απλή από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού και δεν σημειώθηκε βλάβη στον ανταγωνισμό, αφού δεν ασκήθηκε πραγματικά ο έλεγχος, γ) την εύλογη πεποίθηση της προσφεύγουσας ότι δεν είχε υποπέσει στην παράβαση και ότι η προαναφερόμενη δήλωσή της ότι, έως την έγκριση της συγκέντρωσης, δεν θα ασκήσει τα δικαιώματα ψήφου που πηγάζουν από τις μεταβιβαζόμενες μετοχές αποτελούσε ρήτρα μη πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, καθώς και ότι δεν συνέτρεχε δόλος εκ μέρους της και δ) την καλή συνεργασία της προσφεύγουσας με την Επιτροπή και την άμεση ανταπόκρισή της σε κάθε αίτημα παροχής στοιχείων. Τέλος, το πρόστιμο επιβλήθηκε κατ' εφαρμογή των νεότερων διατάξεων του άρθρου 9 παρ. 1 του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι αυτές κρίθηκαν ευνοϊκότερες ως προς το ανώτατο όριο του προβλεπόμενου προστίμου (10% και όχι 15% του κύκλου εργασιών) έναντι των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 4ε του ν. 703/1977, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995, που ίσχυαν κατά το χρόνο τέλεσης της παράβασης.

5. Επειδή, ήδη, με τον πρώτο λόγο της κρινόμενης προσφυγής και το σχετικό υπόμνημα προβάλλεται από την προσφεύγουσα ότι η προσβαλλόμενη εσφαλμένως ερμήνευσε την έννοια της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης που, αν λάβει χώρα προώρως, επισύρει το σχετικό πρόστιμο. Ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης δεν αρκεί απλώς και μόνο η σύναψη της σχετικής συμφωνίας που παρέχει τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας της επιχείρησης στόχου, όπως εσφαλμένως έγινε δεκτό από την Επιτροπή, αλλά αντίθετα πρέπει να αποδειχθεί πραγματική υλοποίηση της συγκέντρωσης με την εκδήλωση πράξεων άσκησης ελέγχου επί της επιχείρησης αυτής. Σύμφωνα, όμως, με όσα έγιναν παραπάνω (στη σκέψη 3) δεκτά, ειδικότερα δε ότι η συγκέντρωση υλοποιείται όταν επέρχε-

ται μόνιμη μεταβολή στον έλεγχο, κατά τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η άσκηση καθοριστικής επιρροής επί της δραστηριότητας της οικείας επιχείρησης, χωρίς να απαιτείται και η πραγματική άσκηση της καθοριστικής επιρροής, ο σχετικός λόγος της προσφυγής είναι απορριπτικός ως νόμω αβάσιμος, καθόσον για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης αρκεί η από τυπική άποψη απόκτηση του ελέγχου και όχι και η πραγματική άσκηση τέτοιου ελέγχου. Περαιτέρω, η επιχειρούμενη από την προσφεύγουσα διάκριση μεταξύ αφενός της σύναψης της γνωστοποιητέας συγκέντρωσης και αφετέρου της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, παρίσταται αλυσιτελής εν προκειμένω, δεδομένου ότι στην προκείμενη περίπτωση συμπίπτουν οι ανωτέρω έννοιες, καθόσον με τη σύναψη της σύμβασης αγοραπωλησίας των [...] μετοχών της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» (που έπρεπε να γνωστοποιηθεί και γνωστοποιήθηκε εμπροθέσμως στην Επιτροπή) πραγματοποιήθηκε ταυτοχρόνως «εν τοις πράγμασι» και η μόνιμη μεταβολή του ελέγχου της εταιρείας αυτής και παρασχέθηκε στην αγοράστρια η δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητάς της, αφού οι ελέγχοντες μέτοχοι της αγοράστριας (Θ. Αναστασιάδης και Αν. Καραμήτσος) ήταν παράλληλα και μέτοχοι (κατά [...]%) της επιχείρησης στόχου και είχαν και τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου. Και τούτο ανεξάρτητα του αν ασκήθηκε πράγματι ο έλεγχος και επηρεάστηκαν καθοριστικώς οι δραστηριότητες της επιχείρησης αυτής. Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η σχετική παράβαση στοιχειοθετείται μόνο όταν, πριν από την έγκριση της συγκέντρωσης από την Επιτροπή, έχει υλοποιηθεί η συγκέντρωση με την άσκηση συγκεκριμένων πράξεων ελέγχου. Σχετικώς, γίνεται επίκληση της 2230/2001 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία, αν η συγκέντρωση πραγματοποιείται με τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων και η συγκέντρωση είναι «αντικείμενο συμφωνίας» των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, ως «πραγματοποίηση» της συγκέντρωσης δεν μπορεί να θεωρηθεί η υπογραφή και μόνο της σχετικής συμφωνίας των συμβαλλομένων, δεδομένου ότι «πραγματοποίηση» της συγκέντρωσης, που απαγορεύεται προτού εκδοθεί η πιο πάνω απόφαση, υφίσταται όταν η επιχείρηση η οποία προήλθε από τη συγχώνευση των

Αριθμός απόφασης: 390/2013

πρώην ανεξάρτητων επιχειρήσεων έχει αρχίσει να συμπεριφέρεται ως αυτόνομη νομική και οικονομική ενότητα. Όμως, εν προκειμένω, δεν συντρέχει περίπτωση συγκέντρωσης με συγχώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων (περίπτωση α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995), από την οποία (συγχώνευση) προκύπτει ένα νέο νομικό πρόσωπο, το οποίο -προφανώς- πρέπει, προκειμένου να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε η συγκέντρωση, να έχει αρχίσει να συμπεριφέρεται ως αυτόνομη νομική και οικονομική ενότητα. Αντίθετα, η υπό κρίση περίπτωση εμπίπτει στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2296/1995, κατά την οποία από τη συγκέντρωση δεν δημιουργείται ένα νέο νομικό πρόσωπο, αλλά η συγκέντρωση πραγματοποιείται με την απόκτηση από ένα ή περισσότερα πρόσωπα (που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση) του ελέγχου του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων (με εξαγορά μετοχών, συμφωνία κλπ.). Τέλος, ενόψει όσων έγιναν παραπάνω δεκτά και ειδικότερα ότι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης αρκεί η από τυπική άποψη απόκτηση του ελέγχου και όχι και η πραγματική άσκηση τέτοιου ελέγχου, αλυσιτελώς προβάλλεται από την προσφεύγουσα ότι θα έπρεπε να ελεγχθεί για την απόδειξη της πραγματοποίησης της πρόωρης συγκέντρωσης και τη στοιχειοθέτηση της παράβασης αν υπήρξε εκδήλωση πράξεων άσκησης ελέγχου και συνεπώς de facto επηρεασμού των στρατηγικής φύσεως αποφάσεων της επιχείρησης από την αγοράστρια εταιρεία, οι οποίες δεν εκδηλώθηκαν, όπως κατέθεσε και ο μάρτυρας που εξετάστηκε κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής.

6. Επειδή, με το δεύτερο λόγο της προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι για την πρόωρη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης αρκεί η νομική υλοποίησή της και δεν απαιτείται και η απόδειξη της πραγματικής υλοποίησής της, και πάλι θα έπρεπε η σύναψη της σχετικής συμφωνίας, που συνιστά τη νομική υλοποίηση της γνωστοποιητέας συγκέντρωσης, να αποτελεί ικανό και επαρκή όρο για τη διασφάλιση της δυνατότητας άσκησης ελέγχου. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην προκει-

Αριθμός απόφασης: 390/2013

μενη περίπτωση συνέτρεχε νομικό εμπόδιο που ανέστειλε την επέλευση των εννόμων συνεπειών της συμφωνίας μεταβίβασης των μετοχών και εμπόδιζε την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης. Κατά τους ισχυρισμούς της, η δήλωση-εγγύηση που περιέχεται στη συμφωνία εξαγοράς των μετοχών έχει ανάλογες έννομες συνέπειες με αναβλητική αίρεση, η οποία εξαρτά την επέλευση των εννόμων συνεπειών -ως προς την άσκηση από την προσφεύγουσα των δικαιωμάτων ψήφου επί των μετοχών που μεταβιβάστηκαν- από το μελλοντικό γεγονός της έγκρισης της συγκέντρωσης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Από την κατάθεση του μάρτυρα ενώπιον της Επιτροπής προέκυψε ότι, κατά το χρόνο που ήρτητο η σχετική αναβλητική αίρεση τα δικαιώματα ψήφου θα ασκούνταν -αν υπήρχε ανάγκη- από την πωλήτρια εταιρεία και όχι από την αγοράστρια -προσφεύγουσα. Συνεπώς, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η σχετική κρίσιμη συμβατική ρήτρα, με την οποία η αγοράστρια δεσμεύθηκε να μην ασκήσει το δικαίωμα ψήφου, έως την έγκριση της συγκέντρωσης, έχει δεσμευτικές έννομες συνέπειες και μπορεί να θεμελιώσει και λόγο ακύρωσης των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης, που μπορούν να προβάλλουν και μέλη του Δ.Σ. σύμφωνα με το άρθ. 35α παρ. 3 του ν. 2190/1920, ενώ συνιστά και εγγυητική ενοχική σύμβαση, καθώς η παραβίαση αυτής συνεπάγεται αποζημιωτική ευθύνη της αγοράστριας. Ο λόγος αυτός της προσφυγής απορρίπτεται ως βασιζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση. Και τούτο γιατί από το συμβόλαιο της εξαγοράς των μετοχών, στο οποίο δεν αναφέρεται ότι έως την έγκριση της συγκέντρωσης τα δικαιώματα ψήφου θα ασκεί η πωλήτρια, όπως αβάσιμα διατείνεται η προσφεύγουσα, προκύπτει ότι η πωλήτρια εκχώρησε στην προσφεύγουσα τα κάθε είδους δικαιώματά της που απορρέουν από τις μεταβιβαζόμενες μετοχές και συνεπώς δεν ήταν δυνατή η μετά τη σύναψη της σύμβασης άσκηση των δικαιωμάτων αυτών από την πωλήτρια εταιρεία. Επομένως, εφόσον δυνάμει του συμβολαίου εξαγοράς η προσφεύγουσα απέκτησε την πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή των μετοχών, αυτή είχε αποκτήσει το δικαίωμα ελέγχου που προκύπτει από τη σχετική μεταβίβαση, ενώ η «εν τοις πράγμασι» μη άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου (την οποία δέχεται η Επιτροπή) δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω, καθόσον η δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας της

επιχείρησης είχε μεταβιβαστεί με οριστικό και μόνιμο τρόπο στην προσφεύγουσα, τούτο δε αρκούσε για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης της πρόωρης συγκέντρωσης, όπως ορθώς έγινε δεκτό με την προσβαλλόμενη απόφαση. Εξάλλου, η σχετική δήλωση-δέσμευση παρήγαγε έννομες συνέπειες μόνο ως προς τους δύο συμβαλλομένους (πωλήτρια και αγοράστρια) και δεν μπορούσε να αντιταχθεί έναντι των τρίτων, όπως δέχεται και η προσφεύγουσα, η οποία υποστηρίζει ότι η δήλωση αυτή φέρει το χαρακτήρα της εγγυητικής ενοχικής σύμβασης. Τέλος, δεν αίρει την παράβαση το γεγονός ότι η βούληση της προσφεύγουσας δεν ήταν να ασκηθεί ο έλεγχος επί των μεταβιβαζόμενων μετοχών, πριν την έγκριση της συγκέντρωσης, ούτε το γεγονός ότι τέτοιος έλεγχος δεν ασκήθηκε, αφού αρκεί η δυνατότητα άσκησης του ελέγχου.

7. Επειδή, με τον τρίτο λόγο η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εσφαλμένως υπολαμβάνει η Επιτροπή ότι με την «αδρανοποίηση» των μεταβιβασθεισών μετοχών υπήρχε η δυνατότητα ελέγχου της εταιρείας «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ» από κοινού από τους δύο μειοψηφούντες μετόχους (Θ. Αναστασιάδη και Αν. Καραμήτσο), που κατείχαν αθροιστικά ποσοστό [...] % του μετοχικού κεφαλαίου ([...] % και [...] % αντίστοιχα), αφού δεν αποδείχθηκε ούτε υπήρχε συμφωνία μεταξύ των μετόχων αυτών να ασκούν τα δικαιώματα ψήφου προς μία κοινή κατεύθυνση κατά τη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων της παραπάνω εταιρείας. Συνεπώς, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, δεν υπάρχει περίπτωση αποκλειστικού ελέγχου από έναν μειοψηφούντα μέτοχο, αφού υπάρχουν περισσότεροι του ενός μέτοχοι μειοψηφίας, που δεν αποδείχθηκε ότι είχαν συμφωνήσει να δρουν και να ψηφίζουν από κοινού για τα ζητήματα στρατηγικής σημασίας. Ο σχετικός λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, εφόσον η αγοράστρια εταιρεία «ΝΕΟ ΘΕΜΑ» ελεγχόταν από κοινού από τα προαναφερόμενα φυσικά πρόσωπα, τα οποία παράλληλα έλεγχαν και το [...] % της εταιρείας στόχου, τα πρόσωπα αυτά είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν καθοριστική επίδραση στα στρατηγικά εμπορικά ζητήματα της «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ», αφού ήλεγχαν τουλάχιστον το 20% της Γενικής Συνέλευσης και τα 2/3 του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξαρτήτως του αν η δυνατότητα αυτή ασκήθηκε πράγματι.

8. Επειδή, εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων η Επιτροπή δέχθηκε ότι συνέτρεχε υπαιτιότητά της για την τέλεση της παράβασης και της επέβαλε πρόστιμο. Και τούτο γιατί αυτή τελούσε σε εύλογη αμφιβολία (συγγνωστή πλάνη) σχετικά με το χρόνο ολοκλήρωσης της επίμαχης συγκέντρωσης και είχε τη δικαιολογημένη πεποίθηση ότι με τη δήλωση-εγγύηση, που συμπεριέλαβε στο συμβόλαιο αγοράς των μετοχών, ανέστειλε την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης έως την έκδοση της εγκριτικής απόφασης από την Επιτροπή. Ενόψει, όμως, του ότι: α) η υπαιτιότητα συντρέχει όχι μόνο στην περίπτωση του δόλου αλλά και σ' αυτήν της αμέλειας, β) η προσφεύγουσα ανώνυμη εταιρεία όφειλε σε κάθε περίπτωση να γνωρίζει το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη συγκέντρωση επιχειρήσεων, η γνώση της δε αυτή τεκμαίρεται από το γεγονός ότι στο 18120/28.5.2010 συμβόλαιο εξαγοράς των μετοχών περιλήφθηκε δήλωσή της περί του ότι δεν θα ασκήσει τα δικαιώματα ψήφου των μετοχών αυτών, έως την έγκριση της συγκέντρωσης, γ) δεν νοείται άγνοια του νόμου, ενόψει μάλιστα της σαφούς διατύπωσης της μη επιδεχόμενης παρερμηνείας διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 4ε του ν. 703/1977, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο και δ) η προσφεύγουσα δεν ζήτησε την κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 4ε του ν. 703/1977 άδεια παρέκκλισης από τις υποχρεώσεις, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει υπαιτιότητα της προσφεύγουσας, όσα δε αντιθέτως υποστηρίζει απορρίπτονται ως αβάσιμα. Κατ' ακολουθία τούτων, στοιχειοθετείται η αποδιδόμενη στην προσφεύγουσα παράβαση και νομίμως επιβλήθηκε το επίδικο πρόστιμο, το οποίο προσδιορίστηκε στο κατώτατο προβλεπόμενο όριο, αφού λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή οι προαναφερόμενες (στη σκέψη 4) ελαφρυντικές περιστάσεις.

9. Επειδή, κατόπιν αυτών, πρέπει να απορριφθεί η προσφυγή, να διαταχθεί η κατάπτωση του παραβόλου υπέρ του Δημοσίου (αρθ. 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ.) και να επιβληθούν σε βάρος της προσφεύγουσας τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού οριζόμενα σε τριακόσια σαράντα (340,00) ευρώ (αρθ. 275 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ.).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την προσφυγή.

Διατάζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει σε βάρος της προσφεύγουσας τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οριζόμενα σε τριακόσια σαράντα (340,00) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 13 Φεβρουαρίου 2013 και δημοσιεύτηκε στην ίδια πόλη, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 19 Φεβρουαρίου 2013.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΙΑΚΟΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΑΪΝΙΩΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΑΡΑΟΥΖΟΥ

Γ.Π.